

Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Sådan bekæmpes de store pileurter

Pileurt en meget modstandsdygtig plante, som kan skyde op igennem bygningsfundamenter

Introduktion

Kæmpepileurt, japanpileurt og hybriden imellem de to kaldes samlet de store pileurter. De to arter stammer oprindeligt fra Østasien og blev introduceret i Danmark i slutningen af 1800-tallet som pryddplanter. Pileurterne danner op til flere meter høje, meget tætte bestande, der skygger anden vegetation væk. Når planten først har etableret sig, er den vanskelig at komme af med igen.

De store pileurter er udbredt i hele landet, men de kan være vanskelige at skelne fra hinanden. Arternes udbredelse hver især er derfor mere usikker. Japanpileurt er udbredt over hele landet, imens kæmpepileurt forekommer mindre hyppigt. Krydsningen mellem de to pileurter findes primært på Sjælland.

For pileurterne gælder, at de ofte danner meget tætte bestande med ca. 80 skud pr. m². Stænglerne er hule, og planterne er følsomme for frost. Efter september måned står kun nøgne, tomme stængler tilbage. Hybriden hævdes at være mere livskraftig end dens ophav og danner et underjordisk netværk af jordstængler, der kan sprede sig vertikalt op til 15-20 m. Det meget store rodsystem fungerer som forråds-kammer, der giver mulighed for hurtig vækst om foråret.

Sådan kender du arterne fra hinanden

Bekæmpelsen af de 3 arter er i store træk den samme, men der kan være bekæmpelsesmetoder, der egner sig bedre til en af arterne. Hvis du gerne vil vide hvilken art der er tale om, kan du læse mere om arternes udseende her og på næste side.

Forskelle på blad karakteristika mellem de store pileurter

	Japanpileurt	Kæmpepileurt	Hybrid
Bladform	Oval med flad bladbase	Tilspidset oval med hjerteformet bladbase	Både flad og hjerteformet bladbase
Midterribbe	Lys midterribbe	Rød midterribbe	Rødlig midterribbe
Hår på undersiden	Ingen hår	Spredte hvide hår	Hvide hår
Bladkanter	Glatte	Krøllede	Krøllede

Japanpileurt

(*Fallopia japonica*)

Japanpileurt bliver 1-3 m høj og er den mindste af de store pileurter. Stænglerne er tykke, ofte rødlige, hule og bambusagtige - foroven rigt grenet. Bladene er 7-15 cm lange og 5-12 cm brede med en lys-grøn midterribbe. Den blomstrer fra august til oktober. Blomsterne er cremefarvede og fremkommer i grenede aks.

Kæmpepileurt

(*Fallopia sachalinensis*)

Kan blive op til 4 m høj og er den største af pileurterne. De rødlige stængler er opret, kantet-furet, hule og bambusagtige med spredte blade. Bladene er ca. 15-30 cm lange og 10-25 cm brede. Den blomstrer fra august til oktober. Blomsterne er gulgrønne i tætte aks. Planten vokser langs vandløb, i skove, krat, vejkanter og i haver som pryddplante.

Hybrid

(*Fallopia x Bohemica*)

Hybriden bliver 2 til 3 m høj. Stænglen er hul, som på de andre pileurter, og mange af plantens karakteristika er en blanding mellem kæmpe- og japanpileurt. Bladene er ofte stærkt rynkede og læderagtige med en længde på op til 25 cm og en bredde på ca. 18 cm. Blomsterne er hvide og sidder i skærme.

Hvorfor udgør de store pileurter et problem?

De store pileurter udgør et problem, fordi de har et vidt forgrenet rodnet og har en evne til at sprede sig hurtigt i landskabet. Rodnettet når ned til en dybde på op til 2 m og spreder sig vertikalt med en radius på op til 7 m. Pileurterne kan kun sprede sig vegetativt i Danmark, men har alligevel en stor spredningsevne og er vanskelige at kontrollere. Spredningen til nye voksesteder sker især langs vandløb, veje og andre transportkorridorer. Langt den meste spredning sker ved menneskets hjælp - f.eks. ved slåning af grøftekanter og andre grønne områder, hvor plantestykker transporteres med slåmaskinen til nye områder. Når planten først er etableret, kan den spredes hurtigt på bekostning af andre arter.

Prioritering af indsatsen

Da det er vanskeligt at bekæmpe arten når den først er etableret, kan det betale sig at være opmærksom på, at den ikke får mulighed for at etablere sig. Indsatsen mod de store pileurter kan inddeles i 3 kategorier.

1. Forhindre at pileurterne etablerer sig nye steder

Undgå at sprede jord, som kunne indeholde levedygtige dele af kæmpepileurt. Vær derfor opmærksom på, om der kan være en risiko for, at jorden indeholder pileurter eller andre invasive arter.

2. Stop spredningen fra etablerede bestande

Ved allerede etablerede bestande skal man være særligt opmærksom på, at man ikke aktivt deltager i, at planten spredes yderligere. Kendte spredningsveje er:

- Ved slåning af grøftekanter og andre grønne områder, hvor slåmaskinerne transporterer plantestykker med til nye voksesteder.
- Plantedele flyttes med forurenede fyldjord og grus.
- Dele af planterne dumpes som grønt affald i vejsider, skove mv.
- Under transport af haveaffald til oplægspladser tabes plantedele.

3. Bekæmp den, hvor den kan gøre skade

I de områder, hvor det er muligt, og særligt hvor arten breder sig på bekostning af andre arter eller er til gene, kan der igangsættes en bekæmpelse. Få hjælp til planlægning af en bekæmpelsesindsats herunder.

Hvordan bekæmper jeg en bestand af pileurt?

Bekæmpelsen af de store pileurter afhænger af bestandens størrelse, de tilgængelige ressourcer og tid.

Det første skridt i bekæmpelsen er at vurdere omfanget af bestanden. Det næste skridt er at iværksætte en bekæmpelse. Vælg den metode, der passer til de ressourcer der er til rådighed, og bestandens omfang. De forskellige bekæmpelsesmetoder kan kombineres.

Bestandens størrelse	Bekæmpelsesmetode
MINDRE BESTAND <i>under 5 m² / Nyetableret</i>	Oprykning eller rodstikning / hakning
MINDRE BESTAND <i>under 5 m² / Veletableret</i>	Rodstikning / hakning, opgravning eller slåning
STØRRE BESTAND <i>Ca. 5-15 m² / Nyetableret</i>	Oprykning, rodstikning / hakning
STØRRE BESTAND <i>Ca. 5-15 m² / Veletableret</i>	Opgravning, slåning
STØRRE AREALER <i>over 15 m²</i>	Opgravning, slåning eller harvning

Oprykning

Nyetablerede planter kan nemt rykkes op med hånden. Oprykning er mere effektiv end slåning af nye planter, da man ofte kan få rykket en del af rodstænglen med op. Oprykning skal gentages en årrække. Oprykning af nyetablerede bevoksninger af japanpileurt kan udrydde dem i løbet af ca. 3 år mens en stor bevoksning kan tage op til 10 års oprykning af planter.

Anvendes ved:
Nyetablerede bestande
under 15 m²

Selv kun 1 cm lange stykker af stænglen kan skyde til nye planter, hvis de efterlades på jorden. Afslået og optrukket plantemateriale rives sammen og fjernes fra området.

Slåning

Gentagne slåninger igennem sæsonen kan ikke udrydde japanpileurt, men kan holde den nede således, at den ikke breder sig yderligere. Den umiddelbare effekt af slåning er oftest en øget tæthed og yderligere spredning af bevoksningen. Dog angives intensiv (græs)slåning hver 14. dag sæsonen igennem at kunne udrydde pileurterne i løbet af 2 år. Husk at rengøre klipperen efter slåning af pileurt for at undgå spredningen.

Anvendes ved:
Veletablerede bestande

Kæmpepileurt er meget mere følsom overfor slåning end japanpileurt. Dette gør det muligt at bekæmpe planten ved slåning. Planten kan udryddes på få år, hvis den slås med 3-4 ugers mellemrum gennem hele sommeren. Det afslåede materiale bør fjernes, så det ikke kan etablere sig igen og danne nye planter. Større bestandenes evne til at brede sig ved hjælp af rodudløbere, kan svækkes ved årlige slåninger af de yderste skud.

Rodstikning / hakning

Rodstikning foregår med en almindelig spade. Ved rodstikning skærer man plantens rod over under vækstpunktet, så den ikke kan overleve. Vækstpunktet er der, hvor bladende udspringer, så planten skal hakkes over et stykke under jorden. Hvis man får hakket et stykke rod med et blad op, vil dette være tilstrækkeligt. Rodstumpen kan gro videre, hvis den placeres i jord. Det er derfor vigtigt at sørge for, at de afskårne planter bortskaffes korrekt.

Harvning

Ved harvning udføres en mere overfladisk jordbehandling end ved pløjning: en løsning, pakning, findeling og forskydning af jorden.

Harvning, der bliver gentaget flere gange i løbet af sæsonen, ser ud til at kunne reducere eller helt udrydde en bevoksning i løbet af et par år. Ved gentagne fræsninger skades de øverste dele af jordstængler samt skud. Planterne bruger ressourcer på at gendanne de skadede plantedele. Selv tykke stykker rodstængler ser ud til at rådne eller tørre ud efter gentagne harvninger. 8-10 behandlinger med harvning forventes at være tilstrækkeligt til at udrydde en bevoksning af japansk pileurt. Planterne skal have tid til at gendanne de beskadigede rødder, inden harvning gentages.

Anvendes ved:
Alle nyetablerede
bestande under 15 m²
og veletablerede
bestande under 5 m²

Anvendes ved:
Større arealer over 15 m²

Bekæmpelse af pileurt

- Skaffe et overblik over forekomsterne
- Forebygge yderligere spredning
- Fjerne nye bevoksninger, så snart de dukker op
- Lægge en strategi for bekæmpelse
- Foretage en systematisk bekæmpelse af de bevoksninger, der skal fjernes
- Følge op på afsluttet bekæmpelse i mindst to vækstsæsoner
- Anvende forskellige kombinationer af bekæmpelsesmetoder afpasset efter de lokale forhold

Græsning og plantning af skygge-planter kan også anvendes som bekæmpelsesmetoder.

Læs mere på Miljøstyrelsens hjemmeside mst.dk

Blade fra de forskellige pileurter

Til venstre:
Spire af Japanpileurt

Til højre
Japanpileurt, der har været forsøgt bekæmpet på jernbaneskråning

Japanpileurt langs vej

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen